

Autoreferat

1. Imię i Nazwisko: Andrzej Malinowski

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/ artystyczne - z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

- a. Tytuł naukowy magistra historii, specjalność nauczycielska, Wydział Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Szczecińskiego, 2001 r.
- b. Studia podyplomowe z zakresu zarządzania oświatą, Akademia Rolnicza w Szczecinie, Wydział Ekonomiki i Organizacji Gospodarki Żywnościowej, 2001 r.
- c. Stopień doktora Nauk Humanistycznych w zakresie historii nadany uchwałą Rady Wydziału Humanistycznego Uniwersytet Szczecińskiego w 2004 roku, na podstawie rozprawy doktorskiej *Kwestia macedońska w Bułgarii w latach 1878-1918*, (promotor: prof. dr hab. Antoni Giza, recenzenci: prof. dr hab. Jerzy Hauziński, prof. dr hab. Andrzej Furier).

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/ artystycznych.

- a. Od 30.10.2006 do chwili obecnej jestem zatrudniony w Instytucie Historii i Politologii Akademii Pomorskiej w Słupsku na stanowisku adiunkta.
- b. W okresie 1.10.2006 - 30.06.2008 r. byłem zatrudniony na umowę-zlecenie w Wyższej Szkole Humanistycznej TWP w Szczecinie.
- c. W okresie 1.10.2010 - 28.02.2011 r. byłem zatrudniony na umowę-zlecenie w Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni.

4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

- a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego: *Europejskie posiadłości Turcji w polityce Wielkiej Brytanii (1903-1914)*, Słupsk 2014

b) Omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Wskazane jako osiągnięcie naukowe publikacja jest pracą z zakresu historii powszechnej i została poświęcona polityce Wielkiej Brytanii względem imperium osmańskiego od rozpoczęcia akcji reform w Macedonii do wybuchu I wojny światowej w XX wieku.

W wyniku prowadzonej przeze mnie kwerendy archiwalnej w National Archive w Londynie, powstała ww. książka. Pragnę podkreślić, że jest to pierwsze polskojęzyczne opracowanie traktujące o brytyjskich (jak również pozostałych wielkich mocarstwach, lecz w mniejszym stopniu z uwagi na główny temat) działaniach dyplomatycznych na Półwyspie Bałkańskim, na ziemiach będących pod zwierzchnictwem osmańskim. W rozdziale pierwszym, będącym wstępem do pozostałej treści książki, opisane zostały wzajemne stosunki brytyjsko-osmańskie w XIX wieku oraz wpływ Londynu na przeprowadzane w Turcji próby reform zmierzające do unowocześnienia państwa osmańskiego. Rozdział drugi to opis okoliczności utworzenia państwa albańskiego i sporów dyplomatycznych pomiędzy wielkimi mocarstwami oraz roli dyplomacji brytyjskiej, a także jej stosunku do Albanii. W rozdziale trzecim nakreślona została kwestia macedońska w polityce Wielkiej Brytanii oraz jej stosunek do przeprowadzanych tam reform mających na celu poprawienie sytuacji społeczno-ekonomicznej ludności chrześcijańskiej zamieszkującej te obszary. Natomiast rozdział czwarty stanowi próbę ujęcia zagadnień związanych z cieśninami Bosfor i Dardanele i ich znaczeniem w polityce brytyjsko-rosyjsko-tureckiej.

Tematyka podjęta w książce *Europejskie posiadłości Turcji w polityce Wielkiej Brytanii (1903-1914)* nie należy w naszym kraju do szczególnie zbadanych i opisanych, oraz, co należy podkreślić z pewną przykrością, nie jest zbyt popularna. Poza nielicznymi pracami (fragmentami ogólnych książek i przyczynkowymi artykułami) kilku polskich bałkanistów, trudno jest znaleźć szersze opracowanie, które zapoznawałoby potencjalnego czytelnika z niezwykle ciekawą i czasami dramatyczną historią ludności chrześcijańskiej pod panowaniem tureckim. Przedstawiony jako podstawa wszczęcia procesu habilitacyjnego temat wpisuje się w dość słabo w Polsce reprezentowany nurt badań historycznych.

Moje zainteresowania naukowo-badawcze koncentrują się na trzech głównych obszarach.

Pierwszym z nich jest historia Półwyspu Bałkańskiego na przełomie XIX i XX w. ze szczególnym uwzględnieniem dziejów Bułgarii i kwestii związanych z Macedonią. Efektem

prorowadzonych przeze mnie w latach 2001-2004 badań, obejmujących głównie zasoby Bułgarskiej Biblioteki Narodowej i Biblioteki Uniwersytetu Św. Klimenta Ochrydzkiego w Sofii, było zgromadzenie materiałów do dysertacji doktorskiej, poświęconej kwestii macedońskiej w polityce zagranicznej Bułgarii w latach 1878-1918. Po dokonaniu koniecznych zmian redakcyjnych, w dwa lata później, z rekomendacji prof. prof. Jerzego Hauzińskiego i Pawła Piotra Wieczorkiewicza rozprawa ta została opublikowana przez toruńskie wydawnictwo Mado (Adam Marszałek) pt. *Kwestia macedońska Bułgarii w latach 1878-1918* i do dziś jest jednym z nielicznych opracowań poświęconych tej problematyce w polskiej historiografii.

Badania z zakresu bułgarskiej polityki zagranicznej kontynuowałem następnie w kilku instytucjach naukowych w Bułgarii, m.in. Centralnej Bibliotece Bułgarskiej Akademii Nauk, archiwum Macedońskiego Instytutu Naukowego i in. Ich efektem były trzy tomy wydawnictwa źródłowego *Historia Bułgarii 1870-1915. Materiały źródłowe z komentarzami*, opracowanego i wydanego wspólnie z nieżyjącym prof. Antonim Gizą (napisał słowo wstępne w t. 1) i dr. hab. Jarosławem Rubachą. Publikacje te stanowią zbiór najistotniejszych dokumentów dotyczących polityki zagranicznej i wewnętrznej Bułgarii oraz kwestii macedońskiej na przełomie XIX i XX w. i do dnia dzisiejszego są jedynym tego typu opracowaniem w Polsce. Zaprezentowane w nich materiały archiwalne zostały przetłumaczone z języka bułgarskiego, angielskiego, niemieckiego i rosyjskiego, opatrzone komentarzami i po raz pierwszy w całości zaprezentowane czytelnikowi w języku polskim.

Jednocześnie prowadzone kwerendy umożliwiły mi zgromadzenie materiałów dotyczących innych obszarów bułgarskiego życia społeczno-politycznego, co zaowocowało artykułami poświęconymi tej tematyce, opublikowanymi w polskich i bułgarskich wydawnictwach i czasopismach naukowych. Były to m.in.: *JjeMoepacKama cumyaifun e MaKeóomiH cned Eepnuncusi Kompec do nanajomo na XX sex* (2006), *Ewsapua npe3 n^peama dajimucm eoima (1912-1913)* (2009), *Wieś i chłopstwo bułgarskie w XVIII i XIX wieku* (2010), *Bułgarski ruch ludowy od lat 90. XIX wieku do I wojny światowej* (2010), *Prasa włoska o powstaniu w Macedonii w 1903 roku* (2012).

Drugą płaszczyzną moich zainteresowań jest tzw. kwestia kosowska w XX wieku, a zwłaszcza wydarzenia związane z wojną prowadzoną przez NATO z byłą Jugosławią.

Wydarzenia w Kosowie do dnia dzisiejszego wzbudzają skrajne emocje. Zwolennicy nalotów na państwo serbskie argumentują, że prowadzone działania zbrojne w 1999 roku służyły ochronie prześladowanej ludności albańskiej z Kosowa. W opinii przeciwników bombardowania cywilnej ludności i infrastruktury serbskiej stanowiły jawne naruszenie

integralności kraju oraz pogwałcenie prawa zarówno wewnętrznego, jak i międzynarodowego. Na pierwszy plan wysuwa się także kwestia autonomii Kosowa po 1999 roku oraz jednostronne ogłoszenie niepodległości w lutym 2008 roku. Jako główne osiągnięcie z tego zakresu badań pragnę wymienić przede wszystkim książkę pt. *Polityczne dzieje Kosowa (1974-2008)*. Monografia jest pierwszym tego typu opracowaniem w języku polskim i przynosi nowe i wieloaspektowe spojrzenie na ostatnie trzydzieści lat poprzedzających- ogłoszenie niepodległości przez Parlament Kosowa. Ważnym aspektem poruszonym w książce jest analiza znaczenia języka, kultury i nacjonalizmu, jako broni w konflikcie etniczno-politycznym w Kosowie.

Pragnę jeszcze zwrócić uwagę na artykuły, które bezpośrednio dotyczą omawianego obszaru zainteresowań, a zwłaszcza na: *Wpływ efektu CNN na odbiór wydarzeń w Kosowie i przygotowania NATO do wojny z Jugosławią w 1999 roku* (2009); *Interwencja humanitarna: element bezpieczeństwa międzynarodowego czy pretekst do wojny na przykładzie wydarzeń w Kosowie w 1999 roku* (2011) i *Osmański system miletów a religijny nacjonalizm na przykładzie Kosowa* (2012).

Trzeci obszar moich zainteresowań skupia się na polityce wielkich mocarstw na Bałkanach w XIX i XX wieku. Na tym polu opublikowałem kilka artykułów jak np.: *E-bmapcKama aemijun no epeMe na IJ-bpeama ceemoena eouna 1915-1918 a.* (2006); *Zakres i charakter współpracy wojskowej w regionie Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego. Próba analizy porównawczej* (2010); *Rola i znaczenie kwestii wschodniej w rosyjskiej polityce zagranicznej w latach 1799-1806* (2013).

W niedalekiej przyszłości (po zebraniu odpowiedniego materiału, który już zacząłem gromadzić) zajmę się stosunkami brytyjsko-rosyjskimi na obszarze Półwyspu Bałkańskiego oraz na terenie Azji, gdzie rywalizacja między tymi dwoma mocarstwami była szczególnie mocno widoczna.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych (artystycznych).

Po uzyskaniu stopnia doktora uczestniczyłem łącznie w dwudziestu konferencjach ogólnopolskich (4) i międzynarodowych (16) (Bułgaria, Ukraina, Serbia, Rumunia).

W latach 2009-2010 dwukrotnie byłem stypendystą Ministerstwa Edukacji, Młodzieży i Nauki Republiki Bułgarii. W ramach obu stypendiów uczestniczyłem w kursach języka bułgarskiego, Zimowym i Letnim Seminarium Języka i Kultury Bułgarskiej (udział w pracach sekcji: historii Bułgarii i etnografii Bułgarii, uzyskanie certyfikatu znajomości języka

bułgarskiego CEFRL), a w 2010 r. dodatkowo prowadziłem kwerendę w Centralnym Archiwum Wojskowym Republiki Bułgarii w Weliko Tyrnowo.

Czterokrotnie, w 2009, 2011, 2012 i 2013 r., odbywałem staże naukowe w Regionalnym Muzeum Historii w Błagojewgradzie, gdzie prowadziłem kwerendę archiwalną w ramach międzynarodowego projektu badawczego *W poszukiwaniu ideału narodowego 1878-1913*. W tym samym czasie odbywałem także staże naukowe w Macedońskim Instytucie Naukowym w Sofii, w trakcie których uczestniczyłem w pracach międzynarodowego zespołu badawczego pod przewodnictwem prof. Trendafiła Miteva DsC. realizującego projekt badawczy *Macedonia w okresie wojen bałkańskich 1912-1913* oraz *Macedonia w okresie I wojny światowej 1915-1918*.

W 2013 roku brałem udział w realizacji międzynarodowego projektu finansowanego ze środków Programu Kapitał Ludzki Unii Europejskiej, nr projektu BG051P0001-3.3.06-0058.

Jestem członkiem Macedońskiego Instytutu Naukowego w Sofii (od 2008), Komisji Bałkanistyki przy Oddziale PAN w Poznaniu (od 2007) oraz w latach 2007-2011 byłem członkiem Rady Naukowej czasopisma „Krakowskie Studia Małopolskie”.

W ramach pracy na Akademii Pomorskiej w Słupsku pełnię funkcję opiekuna poszczególnych roczników, byłem promotorem jednej pracy magisterskiej oraz recenzentem 6 prac licencjackich i magisterskich. Tak skromna ilość wynika z zapisów w Statucie uczelni, który przewiduje, iż promotorem prac studiów I i II stopnia mogą być tylko pracownicy samodzielni. Ponadto od dwóch lat jestem członkiem komisji konkursowej i współorganizatorem konkursu *Dzieje rodzin pomorskich w XX wieku*. Włączam się także w działalność na rzecz środowiska lokalnego mającą na celu promowanie wiedzy historycznej wśród najmłodszych mieszkańców Słupska, oraz poprowadziłem serie wykładów otwartych dotyczących współczesnych stosunków międzynarodowych dla mieszkańców regionu słupskiego.

Andrzej Mabinowski